

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Foltase a soudců Mgr. Davida Hipšra a Mgr. Lenky Krupičkové v právní věci žalobce: **J. L.**, zastoupen Mgr. Václavem Voříškem, advokátem se sídlem Pod Kaštany 245/10, Praha, proti žalovanému: **Krajský úřad Plzeňského kraje**, se sídlem Škroupova 18, Plzeň, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 29. 3. 2021, č. j. 17 A 37/2018 - 162,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Rozhodnutím Magistrátu města Plzně (dále též „správní orgán I. stupně“) ze dne 8. 11. 2017, č. j. MMP/271005/17 (dále též „prvostupňové rozhodnutí“), byl žalobce uznán vinným ze spáchání přestupku dle § 125c odst. 1 písm. f) bod 4 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění účinném pro rozhodné období (dále též „zákon o silničním provozu“) a ze spáchání přestupku dle § 125c odst. 1 písm. k) téhož zákona. Uvedených přestupků se měl žalobce dopustit tím, že dne 12. 5. 2017 v době okolo 14:04 hod. jel jako řidič motorového vozidla tov. značky Audi A7, reg. značky X, v Plzni po vozovce pozemní komunikace ul. Rokycanská, v blízkosti zastávky městské hromadné dopravy „Hřbitovní“, ve směru jízdy od ul. Hřbitovní k ul. Jiřinové, tj. ve směru do centra města, kdy mu byla v úseku nejvyšší dovolené rychlosti jízdy 50 km/h Policií ČR silničním radarovým rychloměrem RAMER10C naměřena rychlost jízdy 68 km/h, a to při zvažení možné odchylky měřicího zařízení, tj. ± 3 km/h [přestupek dle § 125c odst. 1 písm. f) bod 4 zákona o silničním provozu]. Dále žalobce jako řidič předmětného motorového vozidla při silniční kontrole na výzvu policisty nepředložil řidičský průkaz [přestupek dle § 125c odst. 1 písm. k) zákona o silničním provozu]. Za tato jednání byla žalobci uložena pokuta ve výši 2 000 Kč a povinnost uhradit náklady přestupkového řízení ve výši 1 000 Kč.

[2] Žalobce podal proti prvostupňovému rozhodnutí blanketní odvolání. Rozhodnutím žalovaného ze dne 3. 1. 2018, č. j. PK-DSH/15783/17, bylo odvolání zamítnuto a prvostupňové rozhodnutí potvrzeno (dále též „rozhodnutí o odvolání“).

II.

[3] Žalobce napadl rozhodnutí o odvolání správní žalobou ke Krajskému soudu v Plzni (dále též „krajský soud“). Krajský soud o této žalobě rozhodl nejprve rozsudkem ze dne 31. 5. 2019, č. j. 17 A 37/2018 - 46. Tento rozsudek byl (pro nepřezkoumatelnost) zrušen rozsudkem zdejšího soudu ze dne 9. 4. 2020, č. j. 7 As 260/2019 - 37. Další rozsudek krajského soudu v této věci, tj. rozsudek ze dne 31. 7. 2020, č. j. 17 A 37/2018 - 96, byl pak taktéž Nejvyšším správním soudem zrušen, a to rozsudkem ze dne 4. 3. 2021, č. j. 7 As 283/2020 - 39 (pro vadu řízení; soud neučinil dotaz na žalobce, zda požaduje nařídit ústní jednání). Třetím (nyní přezkoumávaným rozsudkem) krajský soud žalobu zamítl. Nepřisvědčil žalobním námitkám stran nedostatku materiální stránky (společenské škodlivosti) přestupku nepředložení řidičského průkazu. Zákon o silničním provozu jasně stanoví povinnost řidiče mít u sebe řidičský průkaz a na výzvu policisty jej předložit ke kontrole. Nesplnění této povinnosti je přestupkem. Platí přitom, že v běžně se vyskytujících případech naplnění formálních znaků přestupku je dána i materiální stránka přestupku, ledaže jsou přítomny takové okolnosti, které by ji závažným způsobem snižovaly. Ty v souzené věci dle soudu nenastaly, neboť postačuje již ohrožení zájmu společnosti na bezpečnosti a plynulosti silničního provozu. Soud dodal, že účelem povinnosti řidiče mít u sebe řidičský průkaz je především usnadnění identifikace řidiče a rozsahu jeho řidičských oprávnění v reálném čase a za ztížených podmínek silniční kontroly (policisté vstupují do provozu, který je svou povahou zvláště nebezpečný). Z pouhé fotografie řidičského průkazu v mobilním telefonu nelze ověřit jeho pravost, a tudíž ani usoudit o správnosti v něm uvedených údajů. Soud nesouhlasil ani s tím, že by žalobce jednal v omluvitelném právním omylu. Žalobce byl jako řidič povinen se seznámit s pravidly zákona o silničním provozu. Údajného omylu se tedy mohl vyvarovat [§ 17 odst. 2 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění účinném pro rozhodné období; dále též „nový přestupkový zákon“]. Bez významu dle soudu pak bylo i tvrzení žalobce o tom, že jeho omyl měl být vyhodnocen jako polehčující okolnost, neboť tato údajná polehčující okolnost nemohla být známa správním orgánům. Za dostatečné krajský soud považoval i úvahy správních orgánů stran druhu a výměry sankce. Dle soudu nebyl důvod, aby se správní orgán I. stupně při stanovení trestu vyjadřoval ke všem možným kritériím za situace, kdy k jejich užití nebyly dány skutkové důvody, či tyto nebyly považovány za relevantní. Uvedená kritéria jsou nadto v zákoně uvedena demonstrativně. Za správné krajský soud považoval i závěry správních orgánů stran zavinění žalobce. Žalobce si byl vědom, že má mít řidičský průkaz u sebe a má se jím vůči hlídce prokázat. Bez přiměřených důvodů ovšem spoléhal na to, že předložením fotografie průkazu zájem na identifikaci a bezproblémovém průběhu kontroly neohrozí. Jednal tedy dle soudu vědomě nedbale. Krajský soud byl dále názoru, že správní orgány neporušily zásadu dvojího přičítání, neboť míru překročení rychlosti a z ní plynoucí prodloužení brzdné dráhy hodnotily jako celek a pouze jednou v neprospěch žalobce. Za nedůvodné krajský soud považoval i tvrzení žalobce o tom, že žalovaný mu svým postupem souvisejícím s posouzením užití kontrolní šablony odňal možnost podat odvolání ve vztahu ke způsobu měření rychlosti. Soud zdůraznil, že žalobce se odvolal, avšak jednalo se o odvolání blanketní, tj. odvolání neobsahující důvody. Dodal, že pokud se žalobce domníval, že fotografie bez kontrolní mřížky není dostatečným podkladem pro zjištění skutku, mohl to namítnout v žalobě. V ní však vlastní zjištění skutku nerozporoval.

III.

[4] Žalobce (dále též „stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností. V té nesouhlasil s posouzením jeho žalobní námitky týkající se materiální stránky přestupku spočívajícího v nepředložení řídičského průkazu. Byl názoru, že správní orgán I. stupně se s danou otázkou vypořádal nedostatečně. Stěžovatel nesouhlasil ani s tím, jak se s materiální stránkou daného přestupku vypořádal krajský soud. Stěžovatel tvrdil, že v posuzované věci existovaly okolnosti podstatně snižující společenskou škodlivost (materiální stránku) přestupku (stěžovatel předložil občanský průkaz a kopii řídičského průkazu, policie jej prolustrovala v evidenci řidičů, policie neměla úmysl řídičský průkaz zadržet). Nesrozumitelná je pak dle stěžovatele argumentace krajského soudu, že neexistovaly okolnosti snižující materiální stránku přestupku, neboť postačuje již ohrožení zájmu společnosti na bezpečnosti a plynulosti silničního provozu. Stěžovatel polemizoval i s argumentací krajského soudu stran toho, že účelem předložení řídičského průkazu je možnost v reálném čase identifikovat řidiče a ověřit jeho řídičská oprávnění, když nadto policisté vstupují do nebezpečného provozu. Dodal pak, že policisté nebyli nuceni stěžovatele lustrvat, neboť tento nepředložil řídičský průkaz, nýbrž protože tak činí z pokynu policejního prezidenta, a to i pokud je řídičský průkaz předložen. V dalším kasačním bodě stěžovatel rozporoval závěr krajského soudu, že nejednal v negativním právním omylu. Poukazoval na skutečnost, že podle judikatury Nejvyššího správního soudu ve správním řízení postačí předložení kopie plné moci. Stěžovatel tedy jednal v právním omylu, měl-li za to, že postačí předložení kopie řídičského průkazu, neboť zákon výslovně nestanoví povinnost k předložení originálu. Dle stěžovatele pak krajský soud neměl odkazovat ani na § 17 odst. 2 nového přestupkového zákona, neboť jde o právní úpravu, která v době spáchání přestupu nebyla účinná, a nadto stěžovateli jednak ze zákona nevyplývala povinnost seznámit se se silničním zákonem, a jednak nejde o otázku znalosti zákona, nýbrž jeho výkladu. Krajský soud si dle stěžovatele protičeří, pokud v rozsudku uvedl, že právní omyl stěžovatele nemohl být posouzen jako polehčující okolnost, neboť tato nebyla správním orgánům známa, aby následně v bodě 21 rozsudku konstatoval, že z provedeného dokazování vyplynulo, že stěžovatel bez přiměřených důvodů spoléhal na to, že předložením fotografie řídičského průkazu neohrozí zájem na identifikaci a bezproblémovém průběhu kontroly. Stěžovatel nesouhlasil ani s tím, že krajský soud i správní orgány jeho jednání spočívající v nepředložení řídičského průkazu hodnotily jako vědomou nedbalost. Byl přesvědčen, že jednal buď nezaviněně (v právním omylu), nebo v nedbalosti nevědomé, neboť důvodně spoléhal na to, že svým jednáním neohrozí ani neporuší chráněný zájem. V dalším kasačním bodě stěžovatel rozporoval některé závěry krajského soudu týkající se stěžovateli uložené sankce. Předně tvrdil, že závěr krajského soudu, že správní orgány nebyly povinny přihlídnout ke všem kritériím dle § 37 až § 40 nového přestupkového zákona, neboť tato kritéria jsou v zákoně uvedena demonstrativně, je v rozporu s rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 5. 2019, č. j. 9 As 56/2019 - 28. Stěžovatel nesouhlasil ani s tím, jak se krajský soud vypořádal s tvrzeným porušením zásady dvojího přičítání. Trval na svém názoru, že správní orgán I. stupně dával stěžovateli k tíži míru překročení povolené rychlosti dvakrát (jednou ve spojitosti s prodloužením brzděné dráhy a jednou ve spojitosti s tím, že se jednalo o vyšší překročení povolené rychlosti jízdy). Dle stěžovatele nadto prodloužení brzděné dráhy nelze považovat za přitěžující okolnost, neboť jde o důvod, proč je dané jednání přestupkem. Stěžovatel konečně nesouhlasil ani s tím, že žalovaný v rozhodnutí o odvolání prvostupňovému rozhodnutí vytkl nesprávný postup při užití kontrolní šablony, avšak toto rozhodnutí i přesto nezrušil. Uvedeným postupem byl stěžovatel zkrácen na svém právu se odvolat. Z uvedených důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek krajského soudu a vrátil věc tomuto soudu k dalšímu řízení.

IV.

[5] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že setrvává na závěrech uvedených ve správních rozhodnutích a ve svém vyjádření k žalobě. Dodal, že se ztotožňuje se závěry krajského soudu. Navrhl proto, aby byla kasační stížnost zamítnuta.

V.

[6] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[7] Jelikož se jedná o opakovanou (třetí) kasační stížnost v dané věci, vážil Nejvyšší správní soud nejprve její přípustnost z hlediska § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. Podle tohoto ustanovení je kasační stížnost nepřipustná proti rozhodnutí, jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem; to neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu. Ze zákazu opakované kasační stížnosti judikatura Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu dovodila nad rámec doslovného znění § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. také další výjimky, jejichž respektování znamená dodržení smyslu a účelu rozhodování Nejvyššího správního soudu. Dospěla k závěru, že toto ustanovení nelze vztáhnout zejména na případy, kdy Nejvyšší správní soud vytýká nižšímu správnímu soudu procesní pochybení nebo nedostatečně zjištěný skutkový stav, případně nepřezkoumatelnost jeho rozhodnutí. Citované ustanovení tedy limituje přípustnost kasační stížnosti ve vztahu k otázkám již dříve v téže věci Nejvyšším správním soudem závazně posouzeným a námitkám, které účastník řízení ve své první kasační stížnosti neuplatnil, ačkoliv je uplatnit mohl (v podrobnostech viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 3. 2011, č. j. 1 As 79/2009 - 165, č. 2365/2011 Sb. NSS, dostupný na www.nssoud.cz). V nyní projednávané věci se jedná o případ, kdy bylo předchozí rozhodnutí krajského soudu zrušeno pro vadu v řízení. Ve světle výše citované judikatury je tedy kasační stížnost přípustná.

[8] Kasační stížnost není důvodná.

[9] Předmětem soudního přezkumu je rozhodnutí o odvolání, kterým bylo potvrzeno rozhodnutí, jímž byl stěžovatel uznán vinným ze spáchání přestupků spočívajících v překročení nejvyšší dovolené rychlosti v obci o méně než 20 km/h a v nepředložení řidičského průkazu na výzvu policisty [§ 6 odst. 7 písm. a) a odst. 8 zákona o silničním provozu].

[10] Stěžovatel v kasační stížnosti předně namítá, že krajský soud i správní orgány se nesprávně a nedostatečně zabývaly materiální stránkou přestupku spočívajícího v nepředložení řidičského průkazu. Je přesvědčen, že materiální stránka tohoto přestupku nebyla naplněna (stěžovatel v této souvislosti poukazuje zejména na to, že předložil „kopii“ řidičského průkazu a policisté jej tak jako tak lustrovali ve svých databázích).

[11] Ze správního spisu k danému plyne, že stěžovatel policejní hlídce při kontrole provedené dne 12. 5. 2017 na výzvu nepředložil „originál“ řidičského průkazu, nýbrž pouze fotografii řidičského průkazu v mobilním telefonu. Policisté stěžovatele následně lustrovali ve svých databázích.

[12] Nejvyšší správní soud nepřisvědčil tvrzením stěžovatele o absenci materiální stránky daného přestupku. Je naopak ve shodě se správními orgány a krajským soudem názoru, že tato byla naplněna.

pokračování

[13] V této souvislosti soud odkazuje zejména na svůj rozsudek ze dne 23. 10. 2019, č. j. 6 As 106/2019 - 33 (ve znění opravného usnesení ze dne 7. 11. 2019, č. j. 6 As 106/2019 - 43), ve kterém se zabýval obdobou argumentací nynějšího zástupce stěžovatele, a uvedl následující: „Pokud stěžovatel v neposlední řadě namítá, že ve vztahu k přestupku spočívajícímu v nepředložení řidičského průkazu či v jeho nedisponování absentuje materiální stránka přestupku, neboť zasabující policisté automaticky provádějí lustraci, musí Nejvyšší správní soud uvést, že argumentace stěžovatele prakticky zpochybňuje samotnou zákonnou konstrukci předmětných přestupků, neboť s ohledem na interní dokumenty policie má stěžovatel za to, že není nutné, aby řidič u sebe měl řidičský průkaz, jelikož policisté mohou vždy údaje sdělené řidičem ověřit z příslušné databáze. Nejvyšší správní soud přitom nemá za to, že jen na základě toho, že policisté mají ve svých interních pokynech (které nemají povahu a sílu zákona) uloženo kontrolovat údaje v příslušných systémech, je možné dovodit, že ve vztahu k porušení ustanovení § 6 odst. 7 písm. a) nebo ustanovení § 6 odst. 8 zákona o silničním provozu absentuje materiální stránka přestupku. Je věcí zákonodárce, aby stanovil skutkové podstaty přestupků, přičemž judikatura správních soudů vychází v tomto směru z premisy, že „jednání, jehož formální znaky jsou označeny zákonem za přestupek, naplňuje v běžně se vyskytujících případech materiální znak přestupku, neboť porušuje či ohrožuje určitý zájem společnosti.“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 9. 2012, č. j. 1 As 118/2012 - 23). Nejvyšší správní soud nemá za to, že jen na základě toho, že stěžovatele kontrolovali policisté, chybí materiální stránka přestupku, neboť policisté mají kontrolované osoby lustrovat ve svých systémech: Nadto je nutné ponkázat na to, že zákon o silničním provozu ukládá řidiči povinnost předložit doklady dle ustanovení § 6 odst. 7 citovaného předpisu nejen policistovi, ale i vojenskému policistovi, strážníkovi obecní policie ve stejnokroji nebo celníkovi ve stejnokroji ke kontrole; tyto osoby se přitom nebudou řídit interní metodikou policie, nota bene nemusí mít přístup k týmž systémům jako policie. Nejvyšší správní tak musí teorii stěžovatele, že materiální stránka předmětného přestupku nemůže být naplněna ve vztahu k policistům, kteří si relevantní informace ověřují z příslušných databází, odmítnout. Nejvyšší správní soud tak má za to, že je nutné trvat na tom, aby řidiči respektovali výzvy osob uvedených v ustanovení § 6 odst. 8 zákona o silničním provozu bez ohledu na to, zda tito mají možnost si příslušné informace z řidičského průkazu ověřit z příslušných databází či nikoli.“

[14] Nyní rozhodující senát se s citovanými závěry plně ztotožňuje a tyto přebírá. I dle jeho názoru je pro naplnění materiální stránky přestupku nepodstatné, že stěžovatel byl příslušníky policie lustrován. Za nerozhodné je pak nutno považovat i to, že stěžovatel policistům předložil občanský průkaz (předložit měl průkaz řidičský) a fotografii řidičského průkazu v mobilním telefonu. Taková fotografie nemůže jistě nahradit originál řidičského průkazu opatřený ochrannými prvky (k tomu viz § 103 odst. 1 zákona o silničním provozu, podle kterého je řidičský průkaz veřejná listina, která osvědčuje řidičské oprávnění držitele a jeho rozsah a kterou držitel prokazuje své jméno, příjmení a podobu, jakož i další údaje v ní zapsané podle tohoto zákona). Předložení fotografie řidičského průkazu (oficiálního dokladu vydaného státními orgány a opatřeného prvky prokazujícími jeho autentičnost) přitom nelze jakkoli srovnávat s předložením kopie plné moci (jako jednostranného soukromoprávního úkonu svědčícího o uzavření smlouvy o zastupování). Nejvyšší správní soud pak nesdílí ani přesvědčení stěžovatele, že by se správní orgány materiální stránkou daného přestupku zabývaly nedostatečně. V této souvislosti zejména uvádí, že stěžovatel v tomto smyslu nevznesl v přestupkovém řízení žádné námítky. Správní orgán I. stupně ve svém rozhodnutí uvedl, že nemá pochyby o naplnění „materiálního znaku daného přestupku. Projednávané jednání je za přestupek výslovně označeno v zákoně o silničním provozu a současně je nepochybné s ohledem na okolnosti a charakter projednávaného přestupku, že toto protiprávní jednání vykazuje i nezanedbatelnou společenskou nebezpečnost, neboť cílem předmětného ustanovení zákona o silničním provozu je průkazné zjištění či ověření dat vyplyvajících z řidičského průkazu zejména ve vztahu k držení řidičských oprávnění řidiče na místě kontroly oprávněnou osobou a současně zamezení prodlev při plnění služebních povinností policistů.“ Stěžovatel podal proti prvostupňovému rozhodnutí pouze blanketní odvolání. Žalovanému tudíž nelze vytýkat, že se otázkou naplnění materiální stránky přestupku zabýval pouze v obecné rovině, když uvedl, že nemá pochybnost o jejím

naplnění. Uvedené posouzení naplnění materiální stránky přestupku považuje zdejší soud za dostatečné a za odpovídající procesní neaktivitě stěžovatele. Optikou procesní strategie založené na minimu procesní aktivity stěžovatele ve správním řízení je pak nutno hodnotit i skutečnost, že správní orgán I. stupně v prvostupňovém rozhodnutí nespecifikoval, zda došlo k porušení nebo ohrožení chráněného zájmu, v jakém rozsahu se tak stalo a k jaké konkrétní újmě došlo. Podotknuto přitom budiž, že krajský soud v rozsudku explicitně uvedl, že v případě daného přestupku postačuje již ohrožení zájmu společnosti na bezpečnosti a plynulosti silničního provozu (srov. rozsudek zdejšího soudu ze dne 6. 6. 2013, č. j. 1 As 24/2013 - 28). V případě takového přestupku je přitom podstatné i to, co se teoreticky mohlo stát (viz např. tvrzení krajského soudu o možnosti zadržetí řidičského průkazu), nikoliv jen to, co se reálně stalo. Kasační soud se přitom bez dalšího ztotožňuje i s podpůrným tvrzením krajského soudu, že *„účelem povinnosti řidiče mít řidičský průkaz u sebe je především usnadnění identifikace řidiče a rozsahu jeho řidičských oprávnění v reálném čase a za ztížených podmínek silniční kontroly (policisté vstupují do provozu, který je svou povahou zvláště nebezpečný, zastávka bromadné dopravy využita k zastavení žalobce slouží především jinému účelu, což zvyšuje riziko kolizní situace). Z pouhé fotografie řidičského průkazu v mobilním telefonu nelze ověřit jeho pravost, a tudíž ani usoudit o správnosti v něm uvedených údajů“*. I Nejvyšší správní soud je (i přes související polemiku stěžovatele) názoru, že účelem předložení řidičského průkazu je mj. usnadnění a urychlení ověření údajů týkajících se řidiče, a to nezřídka kdy ve složitých dopravních podmínkách.

[15] V dalším bodě kasační stížnosti stěžovatel tvrdil, že předmětný přestupek (nepředložení řidičského průkazu na výzvu) spáchal v právním omylu, kterého se nemohl vyvarovat. Neměl zákonnou povinnost se seznámit se silničním zákonem, a nadto nejde o otázku znalosti zákona, nýbrž jeho výkladu.

[16] Ani tomuto tvrzení nebylo lze přisvědčit. Podle § 17 odst. 2 nového přestupkového zákona platí, že kdo při spáchání přestupku neví, že jeho čin je protiprávní, nejedná zaviněně, nemohl-li se omylu vyvarovat. Omylu se přitom bylo možno se vyvarovat, pokud povinnost seznámit se s příslušnou právní úpravou vyplývala pro pachatele ze zákona nebo jiného právního předpisu, úředního rozhodnutí nebo smlouvy, z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce, anebo mohl-li pachatel protiprávnost činu rozpoznat bez zřejmých obtíží. V rámci předchozí právní úpravy (tj. zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění účinném pro rozhodné období; dále též „starý přestupkový zákon“) pak otázka právních (ani skutkových) omylů nebyla nijak řešena. Bylo tedy nezbytné aplikovat zásady a principy trestního práva a analogicky aplikovat § 19 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění účinném pro rozhodné období; dále též „trestní zákoník“ (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2014, č. j. 9 As 93/2014 - 27). Jak již bylo uvedeno, kdo při spáchání trestného činu neví, že jeho čin je protiprávní, nejedná zaviněně, nemohl-li se omylu vyvarovat; omylu bylo možno se vyvarovat, pokud povinnost seznámit se s příslušnou právní úpravou vyplývala pro pachatele ze zákona nebo jiného právního předpisu, úředního rozhodnutí nebo smlouvy, z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce, anebo mohl-li pachatel protiprávnost činu rozpoznat bez zřejmých obtíží. Nejvyšší správní soud se přitom ztotožňuje s názorem krajského soudu, že stěžovatel byl jako řidič povinen se seznámit s pravidly zákona o silničním provozu. Stěžovatelem tvrzená nevědomost je tedy omylem neomluvitelným, který nemá vliv na jeho zavinění (shodně viz již odkazovaný rozsudek zdejšího soudu ze dne 30. 9. 2014, č. j. 9 As 93/2014 - 27). Vliv přitom nemají ani tvrzení stěžovatele o tom, že nejde o otázku znalosti zákona, nýbrž jeho výkladu. Předně nutno poznamenat, že institut právního omylu a požadavek na určitost výkladu právní normy, mající případně za následek její neaplikovatelnost, respektive nutnost volby výkladu ve prospěch adresáta normy, jsou výrazně odlišné instituty. Institut právního omylu může nastoupit pouze tehdy, pokud je právní norma již dostatečně určitá pro založení deliktní odpovědnosti osoby. V případě její extrémní neurčitosti by totiž jednání

pokračování

dané osoby vůbec nebylo protiprávní (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 8. 2018, č. j. 9 As 165/2017 - 45). Dle názoru zdejšího soudu je přitom výklad normy, dle které je řidič motorového vozidla povinen předložit řidičský průkaz na výzvu policisty ke kontrole, zcela zřejmý a neumožňující se legitimně domnívat, že postačí předložit fotografii řidičského průkazu v mobilním telefonu (viz výše). Nutno pak dodat, že krajskému soudu nelze vytýkat, že odkázal na § 17 odst. 2 nového přestupkového zákona, neboť toto ustanovení obsahuje obsahově totožné pravidlo jako § 19 trestního zákoníku aplikovaný za účinnosti předchozí právní úpravy (viz výše uvedené texty obou ustanovení). Ke zrušení rozsudku nemůže vést ani to, že krajský soud v rozsudku uvedl, že je bez významu tvrzení o omylu stěžovatele jako polehčující okolnosti, neboť tato údajná polehčující okolnost nemohla být známa správním orgánům. Ze správního spisu skutečně plyne, že stěžovatel v rámci přestupkového řízení nikterak konkrétně nerozváděl svá tvrzení ohledně údajného právního omylu. Netvrdil ani, že tento by měl být považován za polehčující okolnost (srov. rozsudek zdejšího soudu ze dne 29. 9. 2020, č. j. 5 As 247/2018 - 39).

[17] Důvodné pak není ani tvrzení stěžovatele zpochybňující závěr krajského soudu, že správní orgány nebyly povinny zohlednit veškerá jednotlivá zákonná kritéria pro ukládání sankce dle § 37 až § 40 nového přestupkového zákona. Krajský soud v rozsudku zcela správně uvedl, že úvahy správního orgánu I. stupně ohledně trestu jsou plně přezkoumatelné, neboť právní orgán I. stupně „vzal v úvahu v řízení prokázané okolnosti a uvedl, zda je hodnotil ve prospěch či neprospěch žalobce. Hlediska, jimiž se ukládání sankcí řídí, byla a jsou vyčtena příkladmo (srov. rozsudky NSS č. j. 1 As 305/2017-32 ze dne 22. 11. 2017, č. j. 1 As 80/2020-36 ze dne 17. 6. 2020), takže postup magistrátu nebyl v rozporu se zákonem. Nebyl důvod, aby se magistrát vyjadřoval ke všem možným kritériím za situace, kdy ke jejich užití nebyly dány skutkové důvody [...], nepředstavují polehčující okolnost [...] nebo je magistrát za polehčující nepovažoval [...]“. Zdejší soud se s uvedeným posouzením věci ztotožňuje a ve shodě s krajským soudem odkazuje na své rozsudky ze dne 22. 11. 2017, č. j. 1 As 305/2017 - 32 a ze dne 17. 6. 2020, č. j. 1 As 80/2020 - 36. V posledně uvedeném rozsudku zdejší soud např. uvedl, že „kritéria vyjmenovaná v § 37, resp. 38 zákona o přestupcích jsou demonstrativní (srov. užití slovo „zejména“), není tedy třeba, aby správní orgány vyčerpávajícím způsobem přezkoumaly naplnění každého z nich, jak se domáhá stěžovatel [...]. Účelem uvedených ustanovení je dát správním orgánům kritéria k potřebné individualizaci ukládané sankce tak, aby nebyla arbitrární a pouze obecně odůvodněná.“ V rozsudku ze dne 15. 4. 2021, č. j. 9 As 342/2019 - 34, pak zdejší soud uvedl, že nový přestupkový zákon „stanoví pouze demonstrativní výčet polehčujících a přitěžujících okolností, což v odůvodněných případech umožňuje přihlídnout i k dalším okolnostem; zároveň však není nutné vždy přihlídnout ke všem vyjmenovaným okolnostem, pokud nejsou v konkrétním případě rozhodující pro posouzení společenské škodlivosti přestupku.“ Na tom nic nemění ani stěžovatelem odkazovaný rozsudek zdejšího soudu ze dne 16. 5. 2019, č. j. 9 As 56/2019 - 28. K tomu viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2019, č. j. 4 As 228/2019 - 30: „Nejvyšší správní soud ovšem ve své rozhodovací praxi zároveň zdůraznil, že kritéria vyjmenovaná v § 12 odst. 1 o přestupcích jsou demonstrativní, není tedy třeba, aby správní orgány vyčerpávajícím způsobem přezkoumaly naplnění každého z nich. Účelem tohoto ustanovení je dát správním orgánům kritéria k potřebné individualizaci ukládané sankce tak, aby nebyla arbitrární a pouze obecně odůvodněná [...]. Je nepřijatelné, aby správní orgány v odůvodnění výše sankce pouze „opsaly“ výčet zákonných kritérií, aniž by se výslovně zabývaly tím, jak jsou tato kritéria naplněna v konkrétním řešeném případě (obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 5. 2019, č. j. 9 As 56/2019 - 28). Na druhou stranu, pokud v řízení nevyjdou najevo žádné zvláštní skutečnosti k některým ze zákonných kritérií [...], nemělo by žádný smysl, aby správní orgán u každého takového kritéria vždy zvlášť výslovně uváděl, že nezjistil žádné přitěžující či polehčující okolnosti.“ Stran obecného poukazu stěžovatele na nesprávné vyhodnocení okolnosti, že v době spáchání přestupků byl střední provoz, pak Nejvyšší správní soud odkazuje na bod 33 rozsudku krajského soudu, se kterým se plně ztotožňuje.

[18] Nejvyšší správní soud nepřisvědčil ani tvrzení stěžovatele o porušení zásady zákazu dvojího přičítání. Ztotožnil se s krajským soudem v tom, že správní orgány míru překročení rychlosti a z ní plynoucí prodloužení brzdné dráhy hodnotily v neprospěch stěžovatele jako celek. Ačkoliv nelze argumentaci užitou správním orgánem I. stupně označit za zcela precizní (viz zejména užití příslovce „rovněž“), nelze z ní však dovozovat porušení zákazu dvojího přičítání. Předmětná argumentace je uvedena v jednom uceleném odstavci zakončeném souhrnně sdělením, že „[t]oto bylo vyhodnoceno v neprospěch obviněného“. Stěžovateli přitom bylo lze dávat k tíži skutečnost, že jemu naměřená rychlost se pohybovala v rámci horní hranici rozmezí stanoveného pro naplnění skutkové podstaty daného přestupku, což vedlo k prodloužení brzdné dráhy. Ani v tomto ohledu se nejedná o porušení zásady zákazu dvojího přičítání (viz rozsudek zdejšího soudu ze dne 30. 11. 2017, č. j. 4 As 191/2017 - 35). Nutno dodat, že stěžovateli byla za dva přestupky uložena pokuta ve výši 2 000 Kč, tj. v polovině zákonného rozmezí za jeden z přestupků.

[19] Ke zrušení rozsudku krajského soudu a správních rozhodnutí pak nemohou vést ani kasační námítky týkající se zavinění stěžovatele. Krajský soud i správní orgány stály na názoru, že stěžovatel se přestupku nepředložení řídičského průkazu dopustil v nedbalosti vědomé. Stěžovatel tvrdí, že mu bylo lze přičítat maximálně nedbalost nevědomou. Nejvyšší správní soud k uvedenému uvádí, že z judikatury vyplývá, že v případě přestupků, u kterých postačí zavinění z nedbalosti (jako je tomu i v projednávaném případě), postačuje konstatování správního orgánu o tom, že stěžovatel se dopustil zaviněného porušení zákona (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 3. 2020, č. j. 4 As 433/2019 - 43). V nynější věci šel správní orgán I. stupně nad rámec nutného a ve svém rozhodnutí uvedl, že přestupek byl spáchán ve formě zavinění spočívající v nedbalosti vědomé. Stěžovatel jeho závěr nerozporoval (podal pouze blanketní odvolání). Žalovaný pak v obecné rovině uvedl, že nelze mít pochybovat o tom, že daný přestupek byl spáchán zaviněně. Stěžovatel tedy formu zavinění ve správním řízení nerozporoval. Činí tak nyní až v řízení před soudem. Nejvyšší správní soud k uvedeným tvrzením předně konstatuje, že již u přestupků v oblasti silničního provozu dovodil, že u např. pachatelů přestupku, který spočívá v překročení nejvyšší dovolené rychlosti významným způsobem, zpravidla nepůjde o nevědomou nedbalost (kdy pachatel neví, že ohrožuje chráněný zájem, ale vědět to má), neboť na základě zkušenosti řidiče lze u pachatele důvodně předpokládat (a vyžadovat) schopnost rozpoznat protiprávní jednání ohrožující účastníky silničního provozu; tedy jde o zavinění úmyslné či vědomě nedbalostní. (rozsudek ze dne 22. 8. 2018, č. j. 2 As 67/2018 - 42). I při páchaní přestupku nepředložení řídičského průkazu přitom jistě správní orgány mohou (a to zejména při procesní neaktivitě obviněného z přestupku) důvodně předpokládat (a vyžadovat) schopnost rozpoznat protiprávnost jednání spočívající v jeho nepředložení (či v předložení jeho fotografie v mobilním telefonu – viz výše). Dodat pak lze, že i kdyby bylo jednání stěžovatele posouzeno jako nevědomá nedbalost, neměla by uvedená skutečnost vliv na zákonnost napadených rozhodnutí. I kdyby se totiž jednalo o nedbalost nevědomou, nemělo by to vliv na skutečnost, že stěžovatel spáchal dopravní přestupek (viz § 3 a § 4 odst. 1 starého zákona o přestupcích), ani na výši sankce. Jak již bylo uvedeno, stěžovateli hrozila pokuta v rozmezí 1 500 Kč až 2 500 Kč a správní orgán I. stupně uložil pokutu v polovině tohoto rozpětí, aniž by zavinění hodnotil jako polehčující či přitěžující okolnost, pouze toto konstatoval (formulace týkající se formy zavinění není ukončena závěrem, zda byla forma zavinění brána ve prospěch, či neprospěch stěžovatele – viz prvostupňové rozhodnutí). Ani případný závěr o mírnější formě zavinění by s ohledem na uloženou výši sankce nemohl mít žádný dopad do právní sféry stěžovatele (viz též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2019, č. j. 1 As 303/2018 - 40). Nejvyšší správní soud proto neshledal ani ve vztahu k této námitce důvod pro zrušení napadeného rozsudku či správních rozhodnutí (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2020, č. j. 8 As 66/2019 - 33). Soud dodává, že mu není zřejmé, z jakého důvodu stěžovatel neuplatnil shora uvedenou argumentaci

pokračování

v řízení před správními orgány, ale až v řízení před soudem. V takovém uplatnění argumentace lze spatřovat i účelovost (podpůrně viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2013, č. j. 1 As 83/2013 - 60, či ze dne 22. 1. 2009, č. j. 1 As 96/2008 - 115).

[20] Se stěžovatelem pak nelze souhlasit ani v tom, že žalovaný měl rozhodnutí o odvolání zrušit pro vadu spočívající v nesprávném provedení důkazu spočívajícího v přiložení šablony na fotografii z radaru. Žalovaný v rozhodnutí o odvolání přezkoumatelně vysvětlil, proč předmětné pochybení nevyvolalo nutnost zrušení prvostupňového rozhodnutí, když poukázal na skutečnost, že stěžovatel ve správním řízení nespороval postup policistů při měření rychlosti. Přisvědčit přitom nelze ani tvrzení, že stěžovatel byl předmětným postupem žalovaného zkrácen na právu odvolat se. Stěžovatel měl právo se odvolat a tohoto práva využil (podal však pouze blanketní odvolání).

[21] V podrobnostech odkazuje soud na rozsudek krajského soudu a rozhodnutí správních orgánů, s jejichž nosnými závěry se ztotožnil, v důsledku čehož nemohl shledat případnou ani polemiku stěžovatele s jejich argumentací.

[22] S ohledem na výše uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

[23] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, nemá tedy právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože podle obsahu spisu mu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nevznikly.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. září 2021

JUDr. Tomáš Foltas
předseda senátu